

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Mária-fő-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények ezimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hóra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adataknak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög cenziméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttérő cikkeik garmond sora után 20 kr. fizetendő.

„Erkölcsei megigazulás.”

Nem tudok menekülni az Ugron Gábor beszédének a hatásától. Még kevésbé tudom eldönteni, hogy mi a kíváltság ebben a beszédben? A használt képek és hasonlatok színpompája-e avagy fejtegetéseinek mélysége? Anyait azonban tisztán vélek láthatni, hogy mindenki téved, a ki a beszéd megítélésénél a pártpolitika mértékait alkalmazza. Tévednek azok, a kik Ugronnak a magyar közletről adott megárazó leírásával szembenn, az új rendszerbe vetett reményeik kiszínezésével akarják a nemzetet az Ugron adta sötét kép hatása alól felszabadítani, de tévednek azok is, a kik a beszéd jelentőségét abban fedezik fel és emelik ki, hogy Ugron éles bírálatban részesítette a Széll Kálmán kormányát.

Mint ha bizony lett volna valamelyes jogosultsága annak a fellevésnek, hogy Ugron Gábor ketté szakítja egy negyed évszáz annyi keserű küzdelmével megszentelt politikai pályája folytonosságát és leteszi Széll Kálmánnal szemben a kritika ostarát. És mintha azokkal a megdöbbentő jelenségekkel szemben, a melyeket Ugron a „Budapesti Hírlap” szerint Ibsen festésének komorságával tárt elénk, megnyugvást nyújthatna egyedül az, hogy Széll Kálmán kormányt szakított a szabadelvű párt 25 éves kormányzati rendszerével és tisztességre, erkölcsre törekszik a politikában. Ellenkezőleg. Minél inkább áll, hogy a politikában elérkezett a rendszer-változás forduló pontjához, annál inkább kell, hogy felderítsük társadalmi életünknek azokat a szervezeten mélyen bennfekvő betegségeit, a melyekről olyan mesteri képet adott nagy beszédében Ugron Gábor.

Ezeknek a betegségeknek a csírát a politika oltotta a társadalom organizmusába, de maga a politika nem képes azokat onnan eltávolítani. Erre a társadalom szunnyadós erőinek felkelése s azok egyetemes erővel érvényesülő reakciója képezi az elengedhetlen feltételt. Am „az erkölcsizelésének politikája” egyebekben kívül azt is céljálul tűzze ki, hogy a társadalom erőinek illeten egyetemes fellendülése ne tegyen lehetővé.

És itt elérkeztünk az Ugron beszédének ahoz pontjához, a mely az által beszélt, hogy expressis verbis nem fejezett ki, csak megérintett bizonyos dolgokat. Az ezek mögött rejtőző kérdések e diplomatikus kezelése dacára,

ez a rész az, a mely nemcsak a retorikai hatás superlatívusára, de az Ugron Gábor politikai egyéniségének minél teljesebb mértékű érvényesülésén reménykedők megnyugtatására is számíthat. Mert ebben benne van annak az eszmének irratója, a mely Ugron Gábortól várja politikai dogmái proklamálását. Talán felesleges is mondanunk, hogy az a *democratia* eszméje.

Társadalmunk megrontását az aristokratikus exclusivitas tagoltsága tette lehetővé. Azzal szemben tehát a *democratia* egységesítő erejében kereshetjük a remediátumot. Ezt a meggyőződést már pár év előtt hirdette Ugron Gábor és nem az ő meggyőződése iránt érzett hűségén mult, hogy meggyőződését szélesebb körű agitációban sem érvényesítette. Mult azon a politikai rendszeren, a melynek hasznára vált a társadalmunknak uralkodó felfogása, a mely közéletünket sok tekintetben még ma is a rendi tagoltság béklyoiba szorítja.

Am ha rendszer-változás van ugy ennek is meg kell szünnie.

De meg kell szünnie annak az igazságtalan egyoldalúságnak is, a mely a literalizmust és democratiát nem az erők szabadérvényesülésének eszközeiként, hanem a régi hatalmak mellett új hatalmakat teremtő és szemben a gyengékkel, szegényekkel és jogtalanokkal azok czimboraságát szervező tényezőkként tekint.

Az Ugron Gábor beszéde egy erőteljes felhívás mindazokhoz, akik a politikai rendszerben bekövetkeztetnek hirtetett változást felhasználhatlanul hagyni nem akarják, hogy vegyék fel a munkát ezekkel az egyoldalúságokkal szemben.

Vajjon meg fogják-e érteni azok, a kikhez első sorban szól?

Nem merünk e kérdés felől jóslatokba bocsátkozni, de furcsán érint, midőn Beksis Gusztávól pártunknak a delegációba való bemenetele kérdésében hozott határozata kapcsán azt az óhaját halljuk kifejezteni, hogy alakuljon az Ugron-párt középpártja, a mely lehetőleg *liberalis* is legyen.

Hogyan? Hát Beksis is még mindig ott tartaná a politika gyermek-eveinél, a melyekben jelszavak és vignetek elfedték, a valódi tartalmat, elhomályosították a törekvéseket, megzavarták a fogalmakat? Nem látna, hogy a magyar politika általa is keresett új alapjait nem a multjelszavaiban és theo-

maiban, hanem csak a társadalom erkölcsi megigazulásában találhatni fel!

Hogy pedig az a megigazulás csak a demokratia által viheti végbe, azt legutóbbi nagy beszédében is, de ott sem először hangoztatta Ugron Gábor.

V. A.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, nov. 10.

A képviselőház tegnapi ülésén apróbb ügyek után Rakovszky István mentelmi ügyét tárgyalták.

Az ügyet Kabos Ferencz előadó ismertetése a végén indítványozta, hogy mondja ki a Ház, hogy Krecsányi Kálmán rendőrkapitány Rakovszky István képviselő ur mentelmi jogát megsértette, midőn minden törvényes indok nélkül előzetesét rendelte el; egyttal az összes iratok csatolásával utasítja a belügyminisztert, hogy saját hatáskörében a felelősségrevonás iránt intézkedjék. (Általános helyeslés.)

Zmeskál Zoltán az előadó beszéde alatt több ízben közbeiktált: Gyalázatos, disznóság, a mi ebben az ügyben történt.

Elnök: Rendre inti Zmeskált.

Molnár Béla: Kifejté, hogy a képviselőház eddigi gyakorlata kizárta azt, hogy a mentelmi jog privilégium legyen a törvényes intézkedéseknek való ellenszegülésre és azért a fenforög konkrét esetben sem lehet a mentelmi jog megsértését konstatálni. Ezt hosszabban indokolja, már csak azért is, hogy inkonzekvens ne maradjon ebben az ügyben tanúsított korábbi magatartásához. Ő bizonyítja látja, hogy a rendőrség Rakovszkyval szemben semmiféle szekurát, zaklatást nem követett el, hanem Rakovszkyt úgy járt el a rendőrséggel szemben, a hogy nem lett volna szabad.

Lakatos Miklós: Én pofonütöttem volna.

Molnár Béla: Sajnálom, hogy ezt a magyar képviselőházban mondják.

Zmeskál Zoltán: Én ezt minden körül-mények között megtehettem volna.

Molnár Béla: Minden más embert előállítottak volna. A rendőrségnek preventív intézkedési joga van. Ha valaki a színházban zajong, azt nem lehet onnan három nap mulva kiutasítani.

Zmeskál Zoltán: A képviselőházat nem lehet színházhoz hasonlítani.

Molnár Béla: Elmond egy esetet, hogy miként élnek vissza a tekintélyvel. Egy alkalommal kordonnal elzárták az utcát. Egy szellemes író, a ki most képviselő, ez megakadályozott abban, hogy rendes helyén megígya a feketekávéját. De erről nem akart lemondani. Ekkor egy mentő gondolata támadt.

Hentaller Lajos: Kapuczinert ivott. (Nagy derűltség.)

Molnár Béla: Nem azt tette, hanem odament egy rendőrhöz, a kit megkérdezt, hogy kinek a parancsára zárták el az utcát. A válasz az volt: a főkapitány ur paran-

csára. Ugy, mondja meg a főkapitány urnak, hogy marha, én üzenem neki, — mondta az író. Erre a rendőrszalutált és áteresztette. (Derűltség.)

Ilyen precedenseket nem lehet alkotni. Kéri a kisebbségi külvélemény elfogadását.

Lakatos Miklós: Ezek a galambok!

Chorin Ferencz: Ennek az ügynek most már megszűnt politikai jelentősége lenni. A tényállás már kétségbevonhatatlanul ki van derítve. Molnár külvéleményével szemben kötelessége kijelenteni, hogy a rendőrség sohasem bír a függetlenség azon attributumaival, hogy preventív intézkedési jogot megengedhetné nekik. A rendőrség letartóztatási jogát a törvény pontosan körülírja. A mentelmi jog szempontjából egészen mindegy, hogy a rendőrség előállítással, letartóztatással, vagy vizsgálati fogsággal akadályozta volna meg a képviselőt a képviselőházban való megjelenésben. A mentelmi jog sem a büntetőjog, sem a büntető eljárás által nem érintetik. A mentelmi jog arra való, hogy a nép választottjai akadálytalanul teljesíthessék kötelességüket. (Zajos Eljenzés.)

Semmiféle preventív jog nem hatalmazta fel sem a rendőrt, sem a bírót, hogy megakadályozza a képviselőt jogai és kötelességi teljesítésében. Az pedig tévedése Molnár képviselőnek, ha a képviselőnek a színházakban való garázdálkodást mentelmi jog védelme alatt megengedhetők tartja. Ez nem áll. Mihelyt hatósági intézkedések ellen provokálólag lép föl a képviselő, őt nem védomezzi a mentelmi jog. Minden kímélet nélkül kiadtunk már képviselőket, ha azok a rendőrség méltósága ellen cselekedtek, de mikor a rendőrség a képviselő méltósága ellen lép föl, nincs semmi okunk a rendőrség védelmére keln. (Zajos helyeslés és eljenzés.)

Bíró Lajos: Így beszél az igazi szabadelvűség!

Molnár Béla: Chorin képviselő itt velem szemben a képviselőház méltóságának védőjéül adta ki magát. Nem fogadok el senkitől kitanitást.

Szabó István: Ne tessék személyes tétre vinni a dolgot.

Molnár Béla: Épp ugy szívemen viselem a képviselőház tekintélyét, mint a képviselő ur!

Chorin Ferencz: Egy szóval sem mondtam, hogy a képviselő ur kevésbé viselsziven a képviselőház tekintélyét, mint én. Elnök: Többen szólni nem akarván, a vitát befejezi és felteszi a kérdést a szavazásra.

A Ház tulnyomó többsége tudomásul veszi a bizottság jelentését. (Felkiáltások: Ellenpróbat!)

Elnök: Kérem, ott, hol a többség oly világosan konstatálható, mint a jelen esetben, ellenpróba igazán nem szükség. (Helyeslés.)

Más tárgya az ülésnek nem lévén, elnök a legközelebbi ülés napirendének megállapítása után az ülést 12 órákor berekesztette.

A mocsai emberkinzók.

Kilencz órákor nyitja meg Pulay elnök ma is az ülést. Néhány elnöki jelentés után

ból a művészetek lényegéhez nem férközhözünk, nem maradt más egyéb, mint maga az alkotó, a művész, mi pedig nem más, mint maga az emberi lélek.

Bármely művészetről legyen is szó, a művész mindig csak egy marad, az emberi lélek. Egyedül az emberi lélekhez, mint az összes művészetek kuforrásához kell fordulnunk, hogy a művészetek mibenlétéről felvilágosítást nyerjünk.

A művészi lélek képessége pedig két tényezőn alapszik, az eszmén és kivitelén. Ez a két tényező azonban lelünk eszmegazdagsága és tartalma egyrészről, a művészi alkotás végrehajtása és kivitele másrészről, idegenszerűnknek két teljesen külön álló működése. E két képesség egész önállóan is létezhetik az emberben, sőt ez gyakoribb. Az, a kiből csak a kiviteli ügyesség szerepel főképpen és a kivitelben gyakorlott, művész a szó közönséges értelmében. Magasabb értelemben véve művész pedig az, a kiből a kiviteli ügyesség mellett művészi lélek is honol.

A kiviteli ügyesség vagy másként az utánzási képesség kétségtelenül a művész egyik főképpessége. A művészet azonban a legrégibb idők óta a látottak és hallottak egyszerű utánzásánál sokkal nemesebb czélokot szolgál, a mennyiben alkotásaival mindenütt eszmék kifejezésének és hirdetésének szolgálatában találjuk.

Magasabb értelmében véve a művészet oly körben mozog, a melyben a természet vagy élet utánzásán túl a műben nemcsak az alkotó keze vonásait fogjuk felismerhetni: hanem ahol az alkotás egy nemesen gondol-

dr. Kolbe jelenti, hogy *Szücs* Laura távirati beidézésre megjelent. A bejelentések után az elnök be is hívta Szücs Laurát, a ki panaszos is, tanu is.

Elnök: Ki bántotta?

Szücs Laura: Az örsvezető ütött-vert.

Elnök: Más nem?

Szücs Laura: És mikor elpanaszoltam a sok verést Göbel jegyzőnek, hát ugy pofon ütött, hogy orromon, számon kiesordult a vér.

Elnök: Aztán miért verték?

Szücs Laura: Mert nem mondtam meg, hol a pénz. Pedig hát nem tudtam róla semmit.

Elnök: Láttá, hogy Kovács Istvánt égették?

Szücs Laura: Láttam, a mikor Molnár égette spiritusszal Kovács lábát.

Elnök: Mondja el ezt nektünk.

Szücs Laura: Farkas-guzsba volt kötve. Szolgabíró és számvető kérdezték, hol a pénz?

— A kis erdőben, felelte Kovács.

— Nem igaz.

— Nem igaz.

Mikor nem mentek vele semmire, hát spiritusszal égették a lábát.

Elnök: De ez hogy történt.

Szücs Laura: Engem háttal fordítottak.

Elnök: Hát akkor, hogy láthatta.

Szücs Laura: Mikor a Kovács ordított, hát megfordultam és láttam, de bizony alig mertem oda nézni.

Elnök: Hát még mit tud?

Szücs Laura: Kovácsné kinszát is.

Borsitzky bíró: Maradjunk.

Szücs Laura: Az égetés után ismét

kérték a pénzt.

Nem tudom, hol van, sirta el a dolgot Kovács, de hiába. Csak egyre ütötték-verték.

Elnök: Hát az akasztást látta?

Szücs Laura: Azt is, hogynye.

Borsitzky bíró: Mondja el. De vigyázzon a szavára. Ki fogta meg Kovácsot?

Szücs Laura: A szolgabíró és a számvívó.

Borsitzky bíró: És a keze hol volt?

Szücs Laura: Hátra volt kötve.

Borsitzky bíró: És hová akasztották?

Szücs Laura: Egy vasszögű fogásra.

Borsitzky bíró: És mivel volt felakasztva?

Szücs Laura: Lánczczal és szörnyen

jaigatott.

Elnök: És maga mindezt látta?

Szücs Laura: Láttam, pedig nem szabadott volna odanézni.

Elnök: És meddig lógott Kovács?

Szücs Laura: Hát azt nem tudom.

Elnök: És ki vette le a fogasról?

Szücs Laura: Ugy szakadt le onnan

ajultan.

Elnök: Hát még ki volt a szobában?

Szücs Laura: A számvívó, és a szolgabíró és Ácsi esendő.

Elnök: Más nem?

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. November 10.

Az emberi test szépségeiről művészeti szempontból.

— Anthropologia a művészetben. —

Ez a czim: „Az emberi test szépségeiről művészeti szempontból” három fogalmat zár magába: a művészet, a szépség és az emberi test fogalmát. Őszintén megvallom, legegyszerűbb volna, ha egyenesen az emberi test leírásához fognék, de mindazonáltal nem csak a szokásnak teszek eleget, midőn bevezetőleg a művészet és szépség fogalmairól kívánok foglalkozni, hanem szükségét érzem ennek annyiban is, hogy a jelen társadalom épen a művészet és szépség fogalmaiban bizonytalan, rejtélyes, misztikus dolgokat lát, a mi egyszersmind okozója annak is, hogy a művészet és társadalom nem tudnak egymással kellőképp összeolvadni. A művészek jelenleg jóformán külön elzárt kasztját képezik a társadalomnak: visszahúzódva művészetük misztikus falai közé, nem értik meg a társadalmat, a társadalom pedig távoli szemlélőként kellőképp nem érdeklődhetik irántuk és nem érti meg őket, nem érti meg saját gyermekeit.

A művészet birodalmáról, írja Lotze, manapság úgy beszélnek, mint valamely bűvészet titokzatos mezejéről, mely ugyan itt van az élet közepette, de tőle mégis elválasztva kevesek számára hozzáférhetően.

Miért kell épen az ember művészeti ténykedésében oly titokzatoslat látni, holott ez is csak olyan működése az embernek, mint bármely más mindennapi megszokott ténykedése. Ezt a titokzatoslatot jórészt az a aestheticusok seregének köszönhetjük, kik a művészet és szépség fogalmát minden áron tisztázni és meghatározni iparkodtak és e mellett a legellentétesebb eredményekre jutottak. Legközönségesebben a művészet végeztélját Baumgarten meghatározása szerint a szép alkotásában látják és a legtöbb embert megkérdésze, mit ért a művészet alatt: a szépség fogalmával fogja azt magyarázni.

Nem veszik azonban tekintetbe e mellett, hogy itt ismét a szépség fogalmát kellene meghatározni. A tucsat ember persze nem is fog gondolkozni a fölött, mi a szép, annyira természetesen találja és ezt hiszi, hogy tisztában van vele. Oly közönséges mindennapi fogalom ez, mit ép oly stíriin használunk, mint akár a tér és idő fogalmát: meghatározni azonban egyiket sem vagyunk képesek. Ép ugy, miként nem tudunk megfelelni azon kérdésre, mi az idő, mi a tér, nem tudjuk azt sem, mi a szép. A természet maga ugyanis nem ismer szépet, nem ismer csunyat, épugy, miként nem ismer hideget vagy meleget. Egyedül a magunk szempontjából alkotjuk a fogalmakat. Ép ugy, miként a hő, a testek bizonyos állapotja, sokszor csupán a mi állapotunktól függ, hogy ugyanazt egyszer melegnek, egyszer hidegnek érezzük; a szép és csunya is csak relatív fogalmak. A kor, a nevelés, az egyén, a

hangulat szerint majd ezt, majd amazt tartják szépnek.

Winckelmann pedig a szépség érzetere egyenesen csak az ifjokort tartja képesnek. „Mintán a képződés — mondja Winckelmann — mely a művészet szépségeinek átérzésére szükséges, sokkal élénkebb az ifjban, idejekorán kell e képességet gyakorolni s a szépre vezetni, mielőtt megöregednénk, a mikor fájdalommal be kell ismernünk, hogy már nem érezzük többé.”

És valóban, a mint, hogy másban van örömtünk gyermekkorunkban, másokért lelkesülünk az ifju és aggkorban, a művészet szépségeinek átérzésére az ifjokort hivatott: az a kor, melyben oly rózsás jövőket fest a képzelet, melyben oly gyors teltre kész az akarat, melyben minden nemes és magasztosért oly könnyen hevül a lélek: ez az a kor, melyben a művészet eszméi is legközelebb érintik az embert.

Nálunk is megvirradt végre a napja talán egy egész új kornak, új szellemnek.

Micsoda utat kövessünk tehát a művészet meghatározására, ha a szépség bizonytalan fogalmával és változó érzetével sem juthatunk célhoz? Forduljunk a reális valósághoz. Mi a művészetben a reális valóság: 1) a művészeti alkotások és 2) az alkotó művész.

A rendkívül eltérő művészetek, zene, festészet, építészet, szobrászat, költészet alkotásaiban nehezen találóknak meg a művészetek közös kapcsát: tárgyaik annyira eltűntek, jóformán össze sem hasonlíthatók. Ha pedig sem a szépség fogalmából, sem az alkotások-

ból a művészetek lényegéhez nem férközhözünk, nem maradt más egyéb, mint maga az alkotó, a művész, mi pedig nem más, mint maga az emberi lélek.

Bármely művészetről legyen is szó, a művész mindig csak egy marad, az emberi lélek. Egyedül az emberi lélekhez, mint az összes művészetek kuforrásához kell fordulnunk, hogy a művészetek mibenlétéről felvilágosítást nyerjünk.

A művészi lélek képessége pedig két tényezőn alapszik, az eszmén és kivitelén. Ez a két tényező azonban lelünk eszmegazdagsága és tartalma egyrészről, a művészi alkotás végrehajtása és kivitele másrészről, idegenszerűnknek két teljesen külön álló működése. E két képesség egész önállóan is létezhetik az emberben, sőt ez gyakoribb. Az, a kiből csak a kiviteli ügyesség szerepel főképpen és a kivitelben gyakorlott, művész a szó közönséges értelmében. Magasabb értelemben véve művész pedig az, a kiből a kiviteli ügyesség mellett művészi lélek is honol.

A kiviteli ügyesség vagy másként az utánzási képesség kétségtelenül a művész egyik főképpessége. A művészet azonban a legrégibb idők óta a látottak és hallottak egyszerű utánzásánál sokkal nemesebb czélokot szolgál, a mennyiben alkotásaival mindenütt eszmék kifejezésének és hirdetésének szolgálatában találjuk.

Magasabb értelmében véve a művészet oly körben mozog, a melyben a természet vagy élet utánzásán túl a műben nemcsak az alkotó keze vonásait fogjuk felismerhetni: hanem ahol az alkotás egy nemesen gondol-

kozó, mélyen érző művészi lélek eszméinek és lelki életének is hirdetőjeként szerepel, melyből gondolat, érzés, hangulat, sugárzik: nem a természetet magát keressük és kutatjuk ezekben, hanem a művész lelken keresztül a saját belső világunkat akarjuk velők jobban megérteni. Minden művészi alkotás tükör, melyen át a művész lelkébe tekintünk. A művészetekben sem kell tehát egyebet látnunk, mint egyikét azon nagyszámu eszméknek, melyek a társadalom eszméinek, érzéseinek közvetítőjeként szolgálnak.

Legrégibb idők óta a művészetekben vallási eszmék llettek legfenségesebb terjesztőjüket. És épen az emberi formák azok, melyek a vallás útján a művészetben első sorban kiváló tért nyerne: mert minden idők népei isteneiket is emberi formákba öltöztették.

Hogy azonban csak a legszebb példát említsük a művészetek s vallás ezen viszonyára, gondoljunk a görögök vallására s azok mythológiájára, melynek minden tagja megtestesített alakját és formáját a művészetektől nyerte. Phidias, a görög művészet fénypontjának legnagyobb mestere, készítette el a görögök főistenek, Zeusznek, koloszális szobrát aranyból és elefántcsontból. Az Olympuson állott, a róla nevezett templom belsejében. Méreteiről biztosat nem tudunk, Pausanias leírásában csak annyi áll, hogy méreteinél csupán hatása volt még óriásibb.

Az ókori alkotásnak a legnagyobb reameke — az akkori világosodók egyike — a görög nép képzeletében oly annyira összefolyt Zeusz egyéniségével, hogy őt Zeust va-

Szücs Laura: Nem emlékszem.
Elnök: Meddig nem kapott enni?
Szücs Laura: Három napig, aztán, mert terhes voltam, hát mégis megsajnálta és nem koplaltattak tovább.
Elnök: Mit kapott?
Szücs Laura: Egy kis testzát. Mondták, adnak mást is, ha megmondom, hol a pénz.
Elnök: Volt szó arról, hogy tortát kap?
Szücs Laura: Nagyon viselő voltam, a hetedik hónapban. Hát meg kellett esni rajtam még a legrosszabb ember szívének is.
Elnök: Arról volt szó, maga azt vallotta, hogy a csendőrszervező kitépte a fülbevalóját? Igaz?
Szücs Laura: Bizony igaz.
Elnök: Mikor a férfiak guzsba voltak kötve, ki ütötte őket?
Szücs Laura: A szolgabíró és a számvivő.
Elnök: Láttá?
Szücs Laura: Láttam.
Elnök: Maga valami kártérítést kért.
Szücs Laura: Igen, 50 forintot. Kérem most is.
Borsitzky bíró: Mondja csak, hogy volt felakasztva Kovács?
Szücs Laura: A keze össze volt kötve egy láncszal az azon lógott.
Elnök: És nagyon jajgatott?
Szücs Laura: Bizony kérem. Majd a szívünk szakadt meg.
Szücs Laurát ezután szembesítik a vádlottakkal.
Elnök: Szabó Kálmán! Hallotta?
Szabó: Tek, törvényszék! Egy napig volt ott mindössze. Az egész előadása hamis. Nem bántotta senki, sőt sajnálkoztunk rajta. A kezünket se tettük rá.
Elnök: Molnár Gedeon!
Molnár: Egy szó sem igaz. Egy napra hívtuk el és adunk neki kávé, turós csuszát. És azt csak nem tételezik fel rólam, hogy olyan ostobalehettem, hogy Szücs Laurát csak azért hívtam be a szobába, hogy tanuja legyen annak, a mint én Kovács lábát égettem.
Szücs Laura: De igenis behívott és ott kintozta előttem.
Elnök: Göbel Lajos! Hallotta?
Göbel Lajos: Igen. Rá se leheltem.
Szücs Laura: De bizony pofon ütött többször.
Jakub Pált halgatták ki ezután.
Szücs Laura: Az első tanu dr. Rukovina, nagyimágy járásos volt.
Rukovina dr.: Atmentem Mocsára és a jegyzői iroda mellett szobában találtam a letartóztatottakat.
Elnök: Látott sebeket rajtuk?
Rukovina dr.: Igen, kezükön a bilincstörések nyomai látszóttak. Én aztán orvosszerekkel láttam el őket. Később, a midőn kimentem az orvosi lakásba, ott találtam őket fektetve a szobában, szalmán fekvő. Kovács hason feküdt és panaszkodott, hogy nem tud másra kényszeríteni, mert nagy fájdalma van. Megnéztem alsó testét és találtam rajta egy tenyérnyi, gyuladással levő sebet. A kezén, a hüvelyi ujjának körme alatt genyvedésben levő sebet találtam.
Elnök: Hát a többiek?
Rukovina dr.: Azoknak nem voltak olyan súlyos sebek. Fervesszky panaszkodott, hogy régi fekélyei megújultak. A többiek maguk mentek el. Kovács ott maradt s azonnal a lakására jartam csak, mert sokáig kellett gyógyítani lápiisszal.
Elnök: A panaszosok mindegyikének megvizsgálta a csuklóját.

Rukovina: Meg. Mindegyikén akadnak kisebb nagyobb sebekre.
Elnök: Idült sebeket nem konstatált?
Rukovina: Egyetlen-egyet sem.
Elnök: Kovács testén sem?
Rukovina: Azon sem.
Elnök: A sebek mitől származhattak?
Rukovina: Nyilván külső erőszak okozta azokat.
Elnök: Kovács balkezén seb volt; mitől származhatott ez?
Rukovina: Ütéstől is, szurástól is.
Elnök: Bizonyos, hogy az a seb nem idült volt?
Rukovina: Bizonyos, hogy nem heveny természetű volt.
Borsitzky bíró: Kovács kezecsküljáról metélt-e le elhalt húsarabot?
Rukovina: Metéltém.
Borsitzky: A talpán látott-e égési sebeket?
Rukovina: Nem.
Kéry bíró: Mondta-e Kovács tanu urnak, hogy azért fáj a lába, mert égették?
Rukovina: Erről egy szót sem szolt.
Kéry bíró: Meg tudta volna ön ismerni a letartóztatottakon az égési sebeket?
Rukovina: Nehány nap múlva igen, de egy héten túl az égési sebekre nem lehet ráismerni a parasztnál, mert sokat jár mezitláb.
Ügyész: Milyen benyomást tett önre a vádlott?
Rukovina: El volt csigázva, s fáradt ember benyomását tette reám.
Ügyész: Miért rendelt Kovácsnak könyakot?
Rukovina: Mert el volt csigázva.
Ügyész: Talán azért, mert nem kapott enni?
Rukovina: Meglehet, sőt valószínű.
Ügyész: Mikor a sérülteket látta, sem a sérültek nem nyilatkoztak, hogy honnan vannak sérüléseik, sem pedig ön nem kérdezte a sérülések okát?
Rukovina: Nem. Ezt eskü alatt kész vagyok vallani.
Kolbe dr.: Lehetett-e a betegnek módjuk, idejük, vagy alkalmuk, hogy elmondják önnek, honnét vannak sebei?
Rukovina: Az én vizsgálatomnál csendőrok voltak jelen s meglehet, hogy azért nem mertek beszélni.
Ezután az ügyvédek s a törvényszéki elnök hosszasan kérdezik az orvosokat a sebek minőségéről s azok gyógytartamáról.

IRODALOM.

„Vándoruton” czimvel 10 éves verskötetet adok ki s ezért bizalommal fordulok ismerőseimhez és barátaimhoz, hogy e törekvésben támogatni sziveskedjenek. Művem az ország egyik legelső publicisztikájának bevezető soraival ez év december 1-én jelenik meg. Ára fizetve 1 frt, diszkrétben 1 frt 50 kr. A könyv csinos kiállításáról a Légrady testvérek műintézete gondoskodik. Nyolcz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Az előfizetések legkésőbb november 25-ig ezimemre (Budapest, VI. kerület, Csengety-utca 51. szám, I. emelet, 10 ajtó) küldendők. *Fülei-Szántó Lajos.*

népei testünket, miként alkották róla legkedvezőbb és legteljesebb műveiket.
Az emberi test formabeli viszonyai már 300—400 év óta a bonczolástannak egy külön ága, az ugynevezett művészi bonczolástannak foglalkozik. Manapság már csak kis ága ez az egész bonczolástannak s csupán csak azt öleli fel, a mi a külső formák értelmezésére okvetlenül szükséges. Érdemes azonban, hogy a művészeknek maguknak is mily kiváló jelentőségű szerep jutott a bonczolástannak történetében és fejlesztésében.
Az első ember ugyanis, ki maga fog hozzá a hulla pontos és részletes megvizsgálásához, nem orvos, nem természetludós a mai értelemben, hanem a XV. század világhírű művésze, Leonardo da Vinci. Benne a művészet és tudomány iránti rajongás először győzi le korának és elődjének előítéletét. Az ó-kor és középkor népei ugyanis az ember test bonczolását méltatlanak és a vallással összeférhetetlennek tartván, az időben bonczolástani tudományról szó sem lehetett. Az emberi hulla bonczolásának első biztos esetét 1302-ből vesszük Bolognában, bár már II. Frigyes császáról tudjuk, hogy 1240-ben elrendelte Sziciliában a bonczolást. Ezek legelső adataink. Melyeknél azonban az orvosoknak még derogált a hullához nyulni, segédekkel, borbélyokkal bonczoltatták, maguk pedig a hulla vizsgálatát helyett, napokig tartó hihetetlen disputásokba és bölcselekedésekbe merültek természetfölötti dolgok felett.

Könyvek vagy rajzok ebben az időben még nem léteztek. Ily körülmények között lép fel Leonardo da Vinci: ki a művészet iránti rajongástól buzdítottva, maga lát a

SZÍNHÁZ.

Makó Lajos kegyelele. Makó Lajos a temesvári színház igazgatója. Nemes gondolkodásra vall, hogy a szombati *Bánk bán* előadást, melyet Katona József születésnapját ünnepli, *E. Kovács Gyula*, a legnagyobb magyar tragikus és legnagyobb Bánk árva jávára rendezi. E kegyeleles ténny jöles érzellemmel telt tudomásul úgy mi, mint a kolozsvári közönség.

A nagyváradi színház sorsa. Mindig közelebb jön az idő, a mikor dönteni kell a kérdésben: ki lesz Nagyváradon a színházgazdát? Nem lesz könnyű a döntés, mert a vidék új teli állomásra ugyancsak sok a konkurrens pályázó. Első sorban *Máray Béla*, a Vigszínház főrendezője. Azután *Kövesy Albert*, az ó-budai színház igazgatója, a nagyváradi közönség volt kedves színésze is szeretne színházgazdát lenni a mi színházunkban. *Leszkay András* is abban tőri a fejét, hogy adjon be pályázatot. *Fodor Dezső*, a Magyar Színház rendezője, a ki nagyváradi fiu, szintén a színházgazdát néhez fájába akarja vágni a jelszót. Beszélnek még *Deák Péter*ről, *Dobó Sándor*ról, *Somogyi Károly*ról, — szóval Nagyváradnak van módja válogatni a színházgazdákban. Hoványi Géza, a színházi bizottság elnöke, össze is hívta a színházi bizottságot, hogy a színház sorsa iránt intézkedést tegyen. Pénteken délután lesz a bizottság ülése, a mikor az elnök előadja, kik pályáznak a színházra és a bizottság döntésére bizza: kivánja-e a pályázatot a színházra vagy pedig meghívja a legalkalmasabbnak talált igazgatót.

Az Opera Comique szindarabjai. A párisi Opera Comique fennállása óta a következő darabok értek el legnagyobb sikert és legtöbb előadást: *Boieldieu*, *La dame blanche* című operáját 1820-ban adták elő először és azóta nem is vették le a műsorról, eddig 1649-szer játszották el; *Herold* *Le pré aux clercs*-ét 1832 óta 1575-szor adták elő; *Adam* *Le Châtelet*-ét 1834 óta 1392-szer adták elő; *Auber* *Le Domino noir*-ját 1837 óta 1142-szer, *Ambroise Thomas* *Mignon*-ját 1866 óta 1197-szer, *Massé* *Les Noces de Jeanette*-jét 1092-szer. Megemlíti még *Bizet* *Carmen*-jét, a melyet 1874 óta 776-szor adtak elő és *Massenet* *Manon*-ját, a melyet 1884 óta 336-szor játszottak el.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, november 10.

— **Az „Ellenzék”** regénytárcájában holnap a „*A tanító története*” czimvel egy nagyon kedves angol elbeszélés közlését kezdjük meg. Felhívjuk rá előre is olvasniuk figyelmét.

— **Bartha Miklós**, lapunk főszerkesztője a napokban *Kecskeméten* járt és ott megtekintette az állami teleptényeket.

— **A sebészeti klinika megnyitása.** Az új sebészeti klinikán dr. *Brandt József* holnap délelőtt 10 órakor tartja az ünnepélyes megnyitó előadást. Az előadást meghívott közönség előtt tartja.

— **Felolvasás.** *Szálcsky Lajos* egyet. tanár most szombaton nov. 11-kén tartja előadását a *párisi kiállításra gyűjtött erdélyi műkincsek*ről mutatóanyagokkal, a városház dísztermében d. u. 5 órakor.

— **Ingyenes előadás.** Az iparos segéd-munkások képzésére szervezett kolozsvári helyi bizottság nov. hó 12-én (vasár-

nap) délután 3 órakor az iparos egyesület helyiségében rendezi II-ik ingyenes előadását, a melyre az iparos polgártársakat és segéd-munkásokat a helyi bizottság nevében meghívja: Dr. *Haller Károly*, elnök. *Benigni Sámuel*, alelnök. Dr. *Fereneczi Zoltán*, alelnök. K. *Balázs Gyula*, titkár. Előadást tart: *Butyka Dezső*: „*Úti emlékek*”.

— **Értesítés a vízvezeték elzárása tárgyában.** Értesítjük a közönséget, hogy az alsószén-utcai új kórház telken levő vízvezetékét nyomócsőnek a lejjebb szállítása következtében szükséges munka végrehajtása miatt a városi vízvezeték elosztó csőhálózatán szombaton, vagyis a folyó hó 11-én délután 2 óráltól kezdve, vasárnap, vagyis f. hó 12-én reggeli 6 óráig el lesz zárva és ezalatt az idő alatt sem a házi vízvezeték, sem az utcái vízvezeték kutak nem fognak vízzel ellátni, hanem csak a Szamos folyóban és az utcái szivattyús kutakban fog a víz rendelkezésre állni. Figyelmeztetjük tehát az érdekelteket, hogy a jelzett időre vagy előzetesen lássák el magukat vízzel vagy pedig a Szamos folyóból és a szivattyús kutakból fődözzék vízszükségletüket. Jelen értesítést kötelesek a házvezetékkel ellátott házak tulajdonosai az összes bérlőkkel közölni. Kolozsvár szab. kir. város tanácsától 1899. évi nov. hó 8-án. Szvacsina Géza, polgármester.

— **A kolozsvári községi bírói állás.** Néhál *Bányai György* elhalálása következtében megüresedett a kolozsvári községi bírói állás. A pályázati kiírtván — mint értesítünk, bár a pályázati idő még nem járt le — eddig ötön adták be folyamodásukat jobbra kisebb városi állásokban lévő alkalmazottak, a kik már szelvényben jártak a városatyákat a szavazatok megnyerése végett. Hogy a folyamodók közül, melyik kerül ki győztesre, ma még természetesen nem lehet megőszölni, mert a hangulat még nem alakult ki kellőleg. A törvény ezen állást illetőleg nem kíván valamely magasabb fokú szak-képzettséget, s így olyanok is elnyerhetik ezen állást, a kiknek a folyamodók közül aránylag kevesebb kvalifikációjuk van. Amde mert kétségtelen dolog az, hogy bírói funkció gyakorlása önként feltételez némi jogismeretet és törvénytudást, a törvényhatósági bizottság tagjainak a figyelmét eleve felhívjuk erre a körülményre s elvárjuk tőlük, hogy a személyi érdektől eltekintve, szavazataikkal azon folyamodó körül csoportosuljanak, a ki igazolni tud némi jogismeretet és törvénytudást, mert csak az ilyen kvalifikált egyéntől várható az, hogy az eléje kerülő jogesetek helyes elbírálása útján a jogkereső felek érdekeit igazságosan elgésze ki.

— **Bethlen Gábor szobor.** A Nagy-Enyeden felállítandó Bethlen Gábor szobor országos bizottsága f. hó 15-én fog megalakulni a Bethlen-koll. dísztermében. Nagy örömmel vesszük tudomásul, hogy gróf *Teleki Arvéd* — kinek önzellen, nemes hazafisága és átlóalkozásága minden nemzeti ügy iránt általános ismeretes — a Bethlen Gábor szobor alaphoz 100 forint járult.

— **Hangverseny Vajda-Hunyadon.** Érdemes hangverseny lesz Vajda-Hunyadon. E hangverseny érdekességét ez képezi, hogy ezen a hangversenyen *Makay László*, a kiváló zeneszerző klasszikus szépségű dalaiból adnak elő néhányat.

Impresszionista művész urakat, ki fog könyvebben és ki fog tökéletesebbet alkotni, az e, a kinek impresszió tökéletesebb és mélyebb, vagy pedig az, a kié felületesebb? Hiszen éppen az impresszió tökéletességén és mélységén mulik a művészeti alkotás tökéletessége is. Azzal pedig, ha valaki a test felszínét más irányban is megfigyeli és tanulmányozza, nagyon természetesen azt fogja elérni, hogy róla tökéletesebb és finomabb impressziókat is fog nyerni. Nem is az a hibájuk az impresszionistáknak, hogy csak úgy akarják visszaadni az emberi testet, mint a milyennek látják, hanem érvelésük gyöngesége azon akad meg, hogy látásukat nem akarják tökéletesíteni és művelni. A mi máskülönbben csak oda lyukad ki, hogy nem akarnak semmit sem tanulni. Már pedig a tanult ember szemé valóban lehet rosszabb, gyöngébb a vademébernél és mégis a művelt ember fog többet észrevenni a világból. Mert bizony a látást is tanulni kell, nem azt a látást, mely csak attól óv meg bennünket, hogy fejünkkel a falnak ne menjünk, hanem azt a látást, mely valamely tőren gyorsan és biztosan tájékoztat bennünket. A művészeti bonczolástannak ezalatt tehát egy kell felfogni, mint a mely az emberi test rendkívül változatos vonalai, síkjai és felszínei felett közelebbről tájékoztat bennünket. Ennek szükségessége felett pedig a művész nem kétkelhetik.

Művészeti bonczolástani előadások külföldön már 300 év óta élenkedő érdekű tárgyaik képezik. Nálunk azonban csak a legújabb időben kezd szerepet játszani.

Dr. *Tellyesniczky Kálmán.*

A hangversenyen közrefog működni *Stephanides* Károly karmester és *Mányai Zsigmond*, a kolozsvári színház tagja. A hangverseny e hó 18-án lesz s érdekes programja alább következik:

1. *Felolvasás*, tartja Sándor József ur.
2. *Rákóczy induló*, Két zongorára ártta Liszt Ferencz. Előadják: Cseh Lászlóné urnő és Hollay Arthur ur.
3. *Ária* *Carmentól*, George Bizetől, énekl *Mányai Zsigmond* ur.
4. *Abránd*, a Puritánok felett, Liszt Ferencztől. Zongorán előadja: Cseh Lászlóné urnő.
5. *A czeelli bucsu*, melodráma, szövegét írta Endrődi Sándor, zenéjét szerelte Kutnyánszky Jenő. Szavalja: Mangesius Hermán urhölgy.
6. a) *Siebst du das Meer*? b) *Chansonnette*. c) *Um Mitternacht* *Makay László*tól. Énekl: *Mányai Zsigmond* ur.
7. *Carmentól*, Schumann Róbertől; zongorán előadja: Hollay Arthur ur.
8. a) *Der Pilgrim vor Sanct Just*; b) *Ach lebe wohl!* c) *Magyar népdalok*. *Makay László*tól. Énekl: *Mányai Zsigmond* ur.
9. *Petőfi induló*, *Makay László*tól; zongorán előadja: *Stephanides* Károly ur, a kolozsvári orsz. nemzeti színház karnagya.
10. *Előképek*: a) „*Befonva*” Előadják: Lieb Józsefné urnő, Csonka Melanie, Klein Rózika, Strauss Teréz urhölgyek és Okrona Sándor ur. b) „*Égy kis incidens*.” Előadják: Erdős Józsefné és Pára Zsigmondné urnők, Szatmari Micske, Frischholz Árpád, Tára Zsigmond és Rimeg Emil urak. c) „*Jakob látortája*.” Előadják: Csonka Melanie, Gaál Zelma, Muresán Marika, Szabó Jenyke, Strauss Terézke, Wannik Anna, Husovszky Ilonka, Muresán Erzsike és Annuska, Schallat Annuska, Scheffer Lenke, Szatmari Micske urhölgyek és Antosch Ferencz ur.

Az összes énekszámokat zongorán kíséri: *Stephanides* Károly ur, a kolozsvári orsz. nemzeti színház karnagya.

— **A Tribuna fenyegetése.** Az országgyűlés pénzügyi bizottságának ülésein a függetlenségi pártnak az általános szavazati jogra vonatkozó előterjesztésére Széll Kálmán tudvalevően azt válaszolta, hogy az általános szavazati jog elveivel ellenkezik, azt az ország érdekeire károsnak tartja. A függetlenségi párt, a mely mindig lelkes híve volt az általános szavazati jognak, a felelet után egyelőre nem firtatta az ügyet. Hanem az oláhoknak ez a felelet ürügyül szolgál valamine: hogy határozott forradalmi politikát hangoztassanak. A nagyszabami Tribuna, a magyarországi oláhok legtekintélyesebb lapja, Széll Kálmán feleletével „foglalkozva”, többek közt ezt írja:

„Foldozza a magyar kormány törvényeit, amint akarja, az ő dolga és minket nem érdekel. Érdekel azonban a miniszterelnöknek ama nyilatkozata, hogy az 1848-iki indokok (a választókerületek felosztására nézve) ma is fennállanak. És csakugyan azok az indokok fennállnak ma is; ám nem a magyarok részére, hanem a mi részünkre. Mi, a magyarokkal való viszonyban ott állunk, a hol 1848-ban. Lehet, hogy továbbra is. Mert mi mi nagy lépést tettünk előre, hogy a magyarokhoz közeledjünk és e célból a minimumra redukáltuk az 1848-iki politikai programunkat, a magyarok energiájukat lépéseket tettek hátrafelé, az 1848 előtti idők homályába. S így, a helyett, hogy a közlekedést az ő részükről is megkönnyítsék, igyekeztek növelni az örvényt közöttünk, hogy soha ne találkozhassunk. Ott állunk tehát, a hol 1848-ban.

Igy mondja Széll Kálmán miniszterelnök és így mondják ma is, megcsöszítve az ő szavait. És mert ott állunk, meg kell gondolnunk, nem volna-e jobb és szükséges, hogy ráterjünk újra az 1848-iki egész programunkra? Nem volna-e jobb, hogy a mai mérsékelt politikai harcban fogadjuk el programul 1848-iki programunk egyetlen pontját, a mely így hangzik:

Az osztrák birodalom összes románjainak egy független nemzetben való egyesülése, Ausztria fönfőhátsága alatt, összes románok nemzeti gyűlése által választott és ő felsége a monarchia által megerősített nemzeti fejedelmével.

A nemzeti föderalizáció hasonló programja fölöslegessé tenné az általános szavazati jog megszavazását, mert Ausztria-Magyarország összes románjainak nemzeti gyűlése megfogja szavazni bizonynyal az első ülésében, mert a legsürgősebb tárgynak tartaná.

Ha az ország első minisztere Széll Kálmán ur visszaküld bennünket 1848-ba, menjünk. Nincs veszteni valónk.”

Ez mindenesetre nyakatekert érvelés, o mellett a Tribuna forradalmi politikája, a mai helyzetet tekintve, rossz viccznél egyénék alig mondható.

— **Petőfi-ünnep Déván.** Diszes, előkelő közönség jelenlétében ünnepelte Petőfi Sándor emlékeztét a dévai áll. főreáliskola. Az ünnepélyen Szöllősy János VIII. o. t. alkalmi emlékeztet olvasott fel, Paulasz József VIII. o. t. pedig „Az utolsó út” czim alatt olvasta fel a nagy költő végső napjainak történetét. Nagy figyelemmel hallgatta a közönség az ügyesen előadott szavaltakat is. Csabó József VIII. o. t. Arany János „Emléneke” cz. versét szavalta, Pribusz Gábor VIII. o. t. Petőfi „Szeptember végén” czimű versét, Heidy Jakab VII. o. t. az „Egy gondolat...”-ot, Herez Béla VII. o. t. pedig Várdy Antal „Petőfi visszatér” cz. versét szavaltak tetszés mellett. A sikerült ünnepélyen közreműködött az ifj. zenekar és dalárda is.

— **A gondatlan lövés áldozata.** Marosvásárhelyen a napokban Balogh József békés polgár igyekezett hazá eszalja körébe, midőn a vár mellett, — a hol utja elvezetett — lövést hall. Arra fordul s erre a másik lövés is eldördül s ő földre terül. A golyó koponyájába hatolt be s most élet-halál közt vívódik. A lövöldöző Szőke János esz-

madia, aki tettének okát nem tudja adni. Nyilván örült!

— **Furcsa szerencse.** Opra Sofra a szénapadlász foglalatokodott, miközben oly szerencsétlenül esett le, hogy a fal mellé támasztott vasvilla a nyakát és mellét átfúrta. A szerencsétlen mindazt hajtogatja: még az a szerencsém, hogy nem aszivettem szurta keresztül. Ha felgyógyul is Opra, egész életére nyomorék marad.

— **Székely iparos ifjak** felsége-lyezésére, midőn kilépnek az életbe, a marosvásárhelyi kamara sorsjáték engedélyezését kérte a kormánytól. A kormány akkor megtagadta abból az indokból, hogy az csakis jótékony célra engedélyezhető. Most az *Astra* megkapta az engedélyt, hogy a román nemzeti háza számára 100 ezer sorsjegyet bocsásson ki. Ebben a pakotumos világban itt Magyarországon ugy látszik jobban kifizeti magát — oláhuak lenni, mint hazafinak.

— **Marosvásárhelyen** tizifju, munkás tagja a székely főváros társadalmának, a napokban a székely érdekek megvédése és istápolása czéljából, társasággá alakult. Kitartást kívánnak.

— **A bogártelki tűzkárosultak** részére ujabbán adakoztak: Dr. Gámán Béla 1 frt, a „Kalotaszegi takarékpénztár” 5 frt, dr. Hegedűs Árpád 1 frt, özv. Mohay Károlyné 3 frt, Sebestyén Mihály kur. bíró 5 frtot, id. Virányi István 1 frt, Császár Gyula 3 frt, Konez György 2 frt, a „Kolozsvár-megyei takarékpénztár” 25 frtot, Sipos Gábor 1 frt, Rományik Lajos 1 frt, Veisz József 1 frt, Benkő Mihály 1 frt, Bührer Károly 50 kr, Bükkösi Anna 50 kr, a „Magyar Polgár” gyűjtése 6 frt, az „Erdélyi magyar jelzolg hitelbank” 5 frtot, együtt 62 frtot. Eddigi gyűjtés 91 frt 20 kr. Összesen 153 frt 20 kr. Fogadják a nemes szívi adakozók, szíves adományaikért a központi gyűjtő bizottság hálás köszönetét. Dr. Rohonczy Lajos a k. gy. b. pénztárnoka.

— **A kereskedelmiügyi miniszter Fiumében.** A magyar kereskedelmiügyi miniszternek főmunkájától a következőkkel értesítenek bennünket: A kikötő építkezés megtekintése után Hegedűs miniszter, Szapáry gróf kormányzó, Öcsörgő Gyula államtitkár, Ludvigh Gyula, a magyar államvasutak elnöke, Kelenyi, Mándy, Széchenyi miniszteri tanácsosok, Marx János igazgató, utcai Ráth Péter országgyűlési képviselő, Gedulya, Vértessy, Gonda osztálytanácsosok és Hollán dr. miniszteri fogalmazó kíséretében a Pán-féle udvari desztillálóba ment, a hol a két főnök fogadta az előkelő társaságot. Pfau J. üdvözlő beszéde után a miniszter a gyári helyiségekbe kísérték. Ezután a desztilláló és tisztító helyiségeket, majd a gyári sínekben keresztül mentve a hűtősziló helyiségeit és az erőszánt konyak rakár helyiségeit tekintette meg a miniszter. Sorra jöttek azután a fűtő, adószilók és csomogoló helyiségek. Felmentek keltettek a felállított falókeszülékek, a melyekkel 15 percz alatt 600 füvet megöltönni, dugaszolni, adjuszálni és elcsomagolni lehet. A társaság ezután villaszegreggel állt s ekkor alkalma volt a konyak jó minőségéről meggyőződést szereznie, a mi tényleg általános dicsőrtben részesült. A miniszter a konyakosokkal a konyak-járó felvezetésre kezdett. Aztán azt kérdezte Janóczy József gyárgazgatótól, hogy mekkora a konyakrakár. Körülbelül ötszáz ezer liter, kegyelmes uram, volt a felelet. A miniszter a következő szavakkal búcsuzott el: Örvenedek, hogy Magyarországon, ezen a téren is olyan haladást tett, hogy nemcsak a konyakbehozattal rendelkezik, hanem a külföldi piacokon is elismerést vív ki. Jó szerencsét, vakkal búcsuzott el a miniszter az irodai személyzettel, zúgó eljénzés által kísérve.

— **Japáni vendégek Magyarországon.** Érdekes vendégek tisztelegtek tegnap Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél. S. Minra az Oh-Qu kerület igazgatója, K. Midzuhara, a Kmshiu igazgatója, Tokisige egyetemi tanárségéd, továbbá Kinosuke Amano a japáni ügyvivőség bécsi konzulátusi titkára, japáni gazdasági szakemberek azt kérték a minisztertől, engedje megtekinteni a magyar állami mentelepeken és általában tanulmányozni a magyar léonevelést, mert küldetésük ezéjla a láonyag tanulmányozásán kívül az, hogy Japán löszükségletet a méltán híres magyar lovak vétele útján kielégítsék. A miniszter szívesen fogadta a japáni küldöt-teket és utasította a mentelepek vezetősegeit, hogy járjanak kezükre.

— **Neukom hipnotizálásai.** Egy magyar ur család szép leányának hírtelen halála tette ismeretössé Neukom verseczi kutmester és hipnotizáló nevét. A megrázó tragédia óta csak ritkán lehetett róla hallani. Most Pécs-ről érkezik a hír, hogy ismét hipnotizált egy leánykát, David Honkát s kíséretét, mint a pécsi lapok írják, éppenséggel nem voltak olyan ártalmatlanok, hogy hatósági engedélyt lehessen rájuk adni. A mikor a médiumot elaltatta, így szólt hozzá: — Édes anyja áll ön előtt, beszélgessen vele!

A médium engedelmessékedett. Karját, mintha valakit meg akarna ölelni, kitárta, miközben így szolt: — Édes jó anyám!

A következő pillanatban azonban már göresös zokogásban tört ki a leány, miközben a közönség a meglepetéstől némán nézte a kínos jelenetet. Neukom tisztét észrevette, hogy vigyázatlanságot követett el, fájó emlékeket idézett föl s ezért hamar föl akarta ébreszteni a leányt. A fölébresztés azonban csak a harmadik kísérletre sikerült, a mikor is az összes nézők megkönnyebbülve lélegzetek föl. A városi főorvosnak tudomására jutott a dolog, tiltakozott a hipnotizálás ellen és följelentést tett a rendőrség-nél. Neukom erre magánelőadásokat rendezett, de a pécsi rendőrség tegnap — mint tudósítunk sürgönyzi — befiltotta Neukom mutatványait.

— **Tetszhalál az állatoknál.** A tetszhalál esetek az embereknek ellégé gyakoriak s akár hány ember el örökös retten-gésben, azon gondolat által gyötörve, hogy nem-e fogják őt élve eltemetni. Az állatok között a tetszhalál esetek a legrikkább kivételek közé tartoznak, tán azért is, mivel az állatokat nem igen vizsgálják meg, vajjon teljesen elmult belőlük az élet vagy sem, hanem egyszerűen, vagy eláskák, vagy a vízbe dobják. Párisban történt a napokban, hogy a Place de la Bourse egyik kávéházában a tulajdonos kis 6 hónapos kutyája megdöglött. A kávé egy rongyszédöt bizott meg, hogy

a kis kutyát elvigye. A rongyszédő lakására vitte a kutyát azon szándékkal, hogy az est beálltával majd a Szajnába dobja. Nehány óra mulva a rongyszédő felesége észrevette, hogy a kis állat lábái alig észrevehetőleg megremegtek. A rongyszédő egy közeli állat-orvost hívott ki és konstátálta, hogy a kutya tetszhalott. Másnap a kis kutya, mely Yvette névre hallgat, teljesen magához tért és a rongyszédő vissza vitte gazdájának, hol az most elég vigan ugrál, a kávéshoz pedig tö-mérdek vendég jár, megbámulni a feltámadt kutyácskát.

Gyászrovat.

A férfi kora delén elhunyt Kuskzó László elhunyna alkalmából holnap délelőtt 10 óra-kor lesz az ünnepélyes gyászmise a főtéri anyatemplom főoltára előtt. A temetés ugyancsak holnap d. u. 4 órákor lesz. A család az elhunytiról az alábbi gyászjelentést adta ki:

Alólirottak a mély fájdalom lesújtó érzetével jelenik, hogy a gyöngéden szerető tiszteletlen hű férj, gondos apa, jó testvér, *Kuskzó László* a szamosvölgyi vasut pályafelgyázója 1899. november 9-én, hajnali fél 4 órákor, élete 33, boldog házassága 7-ik évében, agyszélhűdés következtében beállt hosszú és súlyos betegség után a Kolozsvári Ferencz József tud. egyetem elme-gyógyintézetében megszűnt élni. Az élete tavaszán elhunyt férjü az 1897. ápril végén felmerült agyszélhűdés után szabadsághoz, plene-nés helyett áthelyezésben részesült. Mielő elre-haladott betegsége akadályozta őt szolgálati pon-tos teljesítésében, orvosi kezelés helyett fegyelmi vizsgálatokat nyert, gyógyszer helyett súlyos pénzbüntetésekkel lett időről-időre sújva. S midőn végre az egykor erőteljes, edzett, egészséges fér-fü agyonkínözva nem csak lélekben, de testben is teljesen kimerült s mint szolgálatképtelen za-badagságotatott, még azután is fellégsztéssel, illemény-elvonással sujtották őt, a kit már hosz-szu idővel azelőtt sem lsten sem ember előtt sem felelőssé tenni, sem büntetni nem lehetett volna. Ehből áll az elhunyt életének rövid, de szomorú tragédiája. Irgalmasság és emberszeret-et: jöjjön el a te országod! A boldogult hált tetemét 1899. november 11-én, szombaton d. u. 4 órákor fognak a r. k. egyház szertartása szerint a kolozvári köztemetőben levő halottas csarnok-ban beszenteltetni és egyházi szertartás után örök nyugalomra helyezni. Lelki üdvéért az en-gesztelő szent mise, ugyancsak nov. 11-iken szom-baton délelőtt 10 órákor fog a főtéri anyatemplomban az egek urának bemutatni. Mindkét végtsztessé-g-tételre a rokonok, ismerősök szomorúan meghivat-nak. Bóke hamvaira! Kolozsvár, 1899. november 9. Özv. Kuskzó Lászlóné, az elhunyt özvegye. Erzsike, egyetlen árvaia, ld. Kuskzó József neje Gerő Julia és gyermekei Dézso, Endre, Sándor, Margit és Laczika, Kuskzó István és neje Toka-ji Irma, Kuskzó Juliska, mint testvérei, sógor-nói és unoka testvérei.

Kuskzó László Kolozsvárt tartózkodása idején szorgalmas tagja volt a kolozvári önkéntes tűzoltó egyletnek is. Tisztes rangot töltött be a szivattyusok osztályánál. Halála alkalmából Polez Rezső parancsnok felszólí-totta az egylet tagjait, mint az elhunyt egy-kori bajtársait, hogy a kik óhajtanak, testü-letilleg vegyenek részt a korán elhunyt baj-társ temetésén.

Szerkesztőségi üzenet.

Három diák-nak, Kolozsvárt. Ma-gok töltünk kérnek véleményét arról, hogy a 15—18 év közt lévő diákoknak megenged-hető-e az, hogy 13—14 év közt lévő leányok körül: „rendszeresen settenkedjenek.” Hát mi mondók vagyunk, hogy a mi valaki 15—18 éves korban van és diák életet él, addig nem a leányok, hanem a — *könyvek* körül setten-kedjék, még pedig rendszeresen. Mert először: egészen bizonyos az, hogy az ily korban leányok körül settenkedő diákok rendszerint megfeleledkeznek a — könyvekről, a minék az a következménye, hogy a professzorok megbuktatják. Egészen bizonyos másodsor-az, hogy a leányos szülők az ilyen diákok settenkedését nem nézik szívesen, s még kevésbbé örvendenek annak, ha leányaik (13—15 év között) viszont alkalmat adnak a diákok settenkedésére, mert hát az ilyen korban lévő leányoknak is még az — *isko-lákban* van a dolguk és nem a — diák urakkal. Egészen bizonyos harmadsor az is, hogy a leányos apák kötelességszerűen ör-ködnék a leányaik tisztessége és jó hire fe-llett és az ily apák arra is hajlandók, hogy az ily fajta diáksettenkedéssel szemben a maguk módja szerint védekezzenek. Tudunk eseteket, hogy a női tisztesség védelmében buzgólkodók apák az ilyen magukfajta diáko-akalapon elpáholták. A mit bizonyára nagyon okosan cselekedtek. Ennél fogva azt tanácsol-juk magunknak, hogy azt a Szamos melletti utcát kerüljék, mert ki állhat jót arról, hogy a settenkedésüknek *elphalás* lesz a követ-kezménye.

Közönség köréből.)

A modern labyrinthus.

Kínos Kolozsvárnak drágaságai között van egy történelmi nevezetességű műemléke is. A ket nagy világvárosról elnevezett utcák alatt húzódik végig az a szerencsésben mély árok, a melyről fenti czim alatt egyet-mást elmondani szándékozunk. — Városunk közönsége bizonyára nagyon is jól ismeri a Páris és London utca-ai lakosok legrettegettebb rémét az u. n. „Czigány-árkot”. Hogy mennyi kelletlenséget, bosszúságot, s mily nagy mérvű anyagi károkat okoz e mű-emlék, különösen épen nekünk páris és london utca-ai háztulajdonosoknak, nehéz volna egy rövid levél keretében előadni.

Tátékoztatásul csak a következőket jegyez-zük fel.

*) E rovat alatti közleményekért a felelősség beklőtt illeti. Szerk.

Közegészségügyi, közrendészeti és közbiz-tontsági érdekeink a legkomolyabban veszélyez-tetve vannak általa s ugyanis nem egy-két meg-betegedésnek volt már okozója e feneketlen árok-ból különösen nyáron át közönlő s tühretetlenül kellemetlen undort keltő hűz, az odasereglett patkányok, egerek s egyéb féle állatoktól, továbbá az ottan felgyűlt dögtetek erjedésétől.

Nem kevésbbé immenens az a körülmény, hogy az utca-ai csavargók, koldusok, lézengők, nyomorultak az éj beálltával összegyülekezve itten bűnbarlangul használják a telkünk alatt végig húzódtó eme rejtélyes árkot. Hogy ezen keves existenciái tühretetlen orditozásukkal s egy-egy lármájukkal még éjszakai nyugalomunkat is megháborgatják: csak mellékesen jegyezzük meg.

Nagyobb baj azonban, hogy a bűnbandának vállalkozó tagjai az éj csendjében udvarunkra lopódva vagyonunkban is nap-nap után meg-károsítanak, hol egy-egy csirkét, libát, vagy egyébféle jószágainkat emelve el, hol pedig boros pinczéinket, éles kamaráinkat alaposan dezmálva meg.

Mindezen körülményeknek csak természetes következménye lehet, hogy kiadó lakásaink több-nyire üresen maradnak, vagy pedig csak nagy anyagi vesztlésségek mellett adhatók bérbe. A mennyiben félve kerül minden ember rémes tájékat házuknak.

További építkezésekről pedig szó sem lehet az árok közelében, a mennyiben a beomlástól való örökös félelem miatt ki sem kockáztatja meg egész telkének beépítését.

Sajnos azonban, hogy már többször és többfelől felhangzott panaszok városunk tanácsánál soha visszhangra nem találtak, s így képtelenek voltunk a türelmes várakozás álláspontjára helye-zekdni.

Ámde a békés türelm eddig még csak a konvencionális rózsának tövisét teremte meg.

A legkomolyabb idő elérkezett a határo-zott intézkedésre. Városunk tanácsát felkérjük tehát ísmételtén ez uton is, hogy a közegészség-ügyi, közrendészeti és közbiztonsági érdekeknek megóvása végett, de meg az esztetika szempont-jából is vegye magának azt a fáradságot és ennek az ominózus „Czigányárok”-nak betömésé-re adjon ki rendeletet.

Legaktuálisabbnak éppen most tartjuk a városi tanácsnál ügyünket szorgalmazni, a mennyiben épen most folynak a Páris és London-utca-ai csatornázási munkálatok.

Mit ér a főtéri aszfalt-burkolat, mit az Auer-fény és a hatalmas Kandáláberek, ha banga működik a sötéten rémes modern labyrinthusban.

Ariadné fonalat kérjük!

Kolozsvárt, 1899. nov. 1.

Több Páris és London-utca-ai lakos és háztulajdonos.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósítása és sürgöny-levelei.)

Mentelmi ügyek.

Budapest, nov. 10.

A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap délután Chorin Ferencz aka-dályoztatása miatt Janicsáry Sándor el-nöklésével tartott ülésén több rendbeli mentelmi ügyet intézett el, nevezetesen Sima Ferencz hat mentelmi ügyét intézte el, továbbá a Lepsényi Mik-lóset (sajtó útján elkövetett rágalmazás és becsületsértés) és a párbaj vétségé-vel vádolt Rohonczy Gedeon, Gajári Ödön, Károlyi Sándor gróf, Vészi Jó-zsef és Bónis István képviselők men-telmi ügyeit. Mindezekben az ügyekben a bizottság a mentelmi jog felfüggesz-tésének javaslatba hozását határozta el. Bartha Miklós mentelmi ügyének tárgyalását (sajtó útján elkövetett becsületsértés) legközelebbi ülésére ha-lasztotta a bizottság, melynek megállapo-dásait a házban Kabós Ferencz elő-adó fogja képviselni.

Sima Ferencz ügye.

Budapest, nov. 10.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnökle alatt ma ülést tartott, melyen a bizottság tag-jai közül Andrassy Tivadar gr., Dózsa Endre, Ragályi Gyula, Ráskay László és Rudnyánszky Béla előadó voltak je-len. Budák Károly és László Mihály biz-tagok kimentették az ülésről való elma-radásukat. A bizottság Sima Ferencz ismeretes összeférhetlenségi ügyével fog-lalkozott. Mint tudva van, a bizottság ez ügyre vonatkozó jelentésének a ház-ban való előterjesztésekor kételyek me-rültek fel arra nézve, vajjon a bizottság tárgyalásának időpontjáról való értesi-tés szabályszerűleg kézbesített-e az il-leltő képviselőnek. E kérdés felderítése czéljából a ház visszaadta az ügyet a bizottságnak. A bizottság megkeresése folytán a szentesi járásbírószágtól az a jelentés érkezett, hogy miután a bizott-sági értesítés személyesen egyáltalán nem volt kézbesíthető az illető kép-viselőnek, a házanépe előtt kifüggesz-tették azt a lakásának ajtajára. Erre a körülményre való tekintettel s a felme-rült aggályok eloszlatása czéljából fel-kérendőnek határozta a bizottság a házszabályok 135 §-ának értelmében a ház elnökét, hogy nyílt ülésben hívja

fel Sima Ferenczet 30 napon belül a bizottság elnökénél való jelentkezésre. Ezzel az ülés véget ért.

A francia összeesküvők pöre.

Páris, nov. 9.

A hazaárulási pör vádlottjait ma reggel átkísérték a Luxembourg-palotába és ott külön czéllakba zárták őket. Az állami törvényszék tárgyalása délután 1 órákor nyílt meg. A vádlottakat re-publikánus gárdisták kísérték a terembe. Fallières elnök elrendelte a szenátorok névsorának fölolvását. A terem kar-zatai zsufolva vannak. A teremben nagy az élénkség. Tizenöt szenátor nem választott nevének felolvasásakor. Azután a vádlottak névsorát olvas-tatja föl az elnök. Valamennyien hango-san jelenkeznek. Déroutede a foglal-kozására vonatkozó kérdésre azt vála-szolja, hogy a nép védője. A névsor fe-lolvasása után a jegyző megkezdi a vádlevél felolvasását.

Transzvál.

London, nov. 9.

A Reuter ügynökségnek jelentik Estcourtból 6-iki kelettel: Barnard, a ladysmithi vasuti fogadó tulajdonosa ideérkezett és azt jelent, hogy a bu-rok folyton ágyúzzák a várost. Egy an-gol ágyu fölér a burok valamennyi ostromló ágyujával, Barnard nézete szerint a helyzet Ladysmithben komoly.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Oranje-Riverből 6-iki kelettel: Hire jár, hogy Kimberley ostromlói 2000 főnyi segítő csapatot kaptak. Az ellenség hadereje most 6000 főre rug. A burok bérbeadott földeket pusztítanak és Kimberley kereskedőktől 5400 font értékű tárgyakat vettek el, hogy ne vihessék be a városba.

Fuvardíjak.

Pécs, nov. 9.

Baranya vármegye mai rendkívüli köz-gyűlésén Fekjerváry Imre báró főispán elnök-le alatt megállapította községeknél az országgyűlési képviselőválasztások fuvardíjait. A fuvardíjakat négy zónába osztották; a legalacsonyabb 60 fillér, a legmagasabb 1 korona 20 fillér személyenként.

Sztrájk a tölténygyárban.

Budapest, nov. 10.

A Weisz Manfréd-féle csepeli töltény-gyárban dolgozó vasesztérgályosok, számsze-rint mintegy 50-en, már beszüntették a mun-kát. A sztrájk oka az, hogy a munkások már régóta panaszkodnak egyik munkavezető embertelen bánásmódja miatt s most kérték az igazgatóságtól annak a munkavezetőnek az elbocsátását, a mit azonban az igazgató-ság megtagadott. Erre a munkások tegnap délben kimondták a sztrájkot s addig nem akarnak munkába állani, míg az igazgatóság kérésüket nem teljesíti.

A kiegyezés.

Budapest, nov. 10.

A kiegyezés dolgában ma **szen-zációs fordulat állott be**, melya kiegyezésnek legalább a **bankügyre vonatkozó részét könnyen meg-hiusíthatja**.

Az eset a következő:

Az államadósságot ellenőrző bi-zottság, mely egyuttal a valuta-czélokra gyűjtött arany hovatfordításával is meg van bízva, ma ülést tartott, melyben szótöbbséggel elhatározta, **hogy a bankgyezményt, minthogy nem parlamenti uton, hanem a 14. szakasz alapján jött létre, el nem fogad-hatja és létezőnek el nem ismer-heti**. A bizottság ennél fogva meg-**tagadta az 59 millió forint arany-nak a bank részére való ki-adását**.

Az eset megértéséhez következőket kell tudni:

Az államadósságot ellenőrző bi-zottság a parlament mindkét házában tagjaiból áll. A parlament többsége egyuttal a bizottság többsége is. A par-lamenti többség pedig Clary grófnak lehetőleg sok nehézséget igyekszik út-jába gördíteni, mert egyáltalában nin-csen megelégedve a dolgok mostani állásával.

Még érdekesebbé teszi a bizott-sági határozatot az a körülmény, hogy a bizottság előadója nem volt senki más, mint a **képviselőház elnöke Fuchs dr.**

A bizottság mai határozatának **következményei első pillanatra beláthatatlanok.**

Egy krakkói lap bécsi táviratában nagyon helyesen jegyzi meg, hogy a bizottság határozata következtében már most az **összes kiegyezési javas-latokat parlament elé kell ter-jeszteni, a minék az lenne to-vábbi következtése, hogy az egész annyi fáradsággal létrejött ki-egyeztési mű kérdéssé válik.**

Bécs, nov. 10.

Az osztrák kvótaküldöttség hetes bizottsága mai ülésén kimondta, hogy a **magyar tabellákat tárgyalás alapjául el nem fogadhatja**.

A magyar bizottság holnap alakul, általános meggyőződés, hogy **ezuttal sem lesz megegyezés.**

Udvari ebéd.

Bpest, nov. 10.

Tegnap a király udvari ebédet adott. A király jobboldalán *Szapáry Gyula*, balján *Tisza Kálmán* ült.

A király *Tiszát* megkérdezte: „*Mi-kor megy Bécsbe a kvótatárgyalásra, milyenek a kildítások a kvótaemelés ha-tásáról?*”

Ebéd után cercle volt. A király mindenkivel beszélt. *Dániel* Gáborhoz így szólt: „*Nos, önöknek most könnyű dolguk van a képviselőházban; remélem, a kvóta sem fog vihart okozni!*”

Dániel azt felelte: „*Sohasem lehet tudni; gyakran kis ok kelt vihart.*”

Zichy Jenővel a szerb viszonyok-ról így beszélt: „*Hallottam, hogy Milán alalt nagyszerűen fejlődik a szerb had-sereg. Mikor jön Milán önhöz vadd-szatra? Sándor mikor jön vissza Me-ránból?*”

Chorinnak azt mondta: „*Örömmel látom, hogy a ház mily gyorsan intéz el fontosabb munkákat; remélem, a kvó-tával is gyorsan fognak végezni.*”

Chorin azt felelte: „*Ha a kvótán tul leszünk, Felső, még gyorsabban végzünk.*”

Benyovszky Sándor gróf előtt örö-mét fejezte ki, hogy az ellenzék oly ob-jektíve viselkedik.

Bolgár Ferenczcel a delegációról beszélt; majd az angol-bur háborúról. Rendkívül dicsérte a burok tüzfegyelmét, s dicsérrett emlékezett meg az angol tisztekről is, kik a csapat előtt mennek, bár tudják, hogy az ellenség rájuk czélez.

Zichy Jánosnak megköszönte a ka-tholikus kongresszus üdvözlő táviratát.

Neszmélyi Arthur.

Budapest, nov. 10.

Tegnap megemlékezünk már Nesz-mélyi Arthurról, az újságírói kar egyik legtehetségesebb tagjának haláláról.

A Ferencz József kórházban tizen-egykor volt Neszmélyi ravatala fölött a bucsuzató. Az összes budapesti újsá-gírók jelenlétében.

A pap imája és beszéde után *Diénes* Márton, *Vézi* József, *Rákosi* Jenő nagyhatású beszédekben méltatták a korán elhunyt érdemeit. Egyetlen szem sem maradt könnyezetlen.

A színész és művészvilág teljes számban ott volt. *Kürty* koszorút küldött.

A képviselők közül *Bartha* Miklós, *Ugron* Gábor, *Justh* Gyula, *Hentaller*, *Herczeg*, *Pichler*, *Neményi* voltak jelen. Holnap tetemét Komáromba szállítják, vasárnap eltemetik. A temetésen az újságírók küldöttségileg képviselve lesznek.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Feladó szerkesztő és lapfajtulajdonos:
MAGYAR MIHÁLY.

NYILTÉR.

A

„NEWZETI” baleset-biztosító részvény-társaság tekintetes Vezérügynökségének

Kolozsvár

(Belkőzép-utca 6 sz.)

Alólirott özvegy Marosy Istvánné hila-telt szívvel fejezem ki ez uton is köszönele-met a tekintetes Vezérügynökségnek az al-kalomból, hogy néhai férjem *Marosy István* után megillető baleset kárterítési nekem szé-gény özvegynek hiány nélkül kifizették.

Tisztelettel

özv. **Marosy Istvánné**,
vasuti géplakatosné.

Előttünk:

Herman Máttyás, *Z. Kis Jenő,*
m. á. v. hivatalnok, mint tanu.
mint tanu. 1—2

Hirdetések.

Sz. 8920—899.

1084. 2—3

Árverési hirdetmény.

A torda városi képviselő testület határozata folytán köz-hírré tétetik, hogy a piaci vásár, aranyosi hid és kövezetvámszedési jogok 1900 évi január hó 1-étől 6 évre **f. évi november 15-én d. e. 9 órakor** a közgyűlési teremben tartandó nyílt árverésen együttesen fognak 20.000 forint kikiáltási ár mellett haszonbérbe kiadni; továbbá

A városi sósfürdő és a kincstári aknai sósfürdők is az azokhoz tartozó épületek és felszerelésekkel együtt ugyanezen árverésen lesznek 1900. évi január 1-től 2 évre 1500 frt kikiáltási ár mellett bérbe kiadandók.

Felhívtnak árverezni óhajtok magokat a kikiáltási ár 10 százaléka bántpénzzel ellátni. Az árverési feltételek a Tanács irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Torda város Tanácsától.

Tordán, 1899 november hó 7-én.

Jakab János,
aljegyző.Velits Ödön,
polgármester.

27086—1899. tan.

1088. 1—5.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Kolozsvar sz. kir. város tulajdonát képező és használaton kívül helyezett u. n. zsemle (felső) malom helyreállítására illetve újjáépítésére, s a malomárból nyerhető mintegy 23 netto lóerű vízierő felhasználására versenyárgyalás hirdetik.

A vállalkozó által teendő ajánlatban részletezendők a következők:

a) A kolozsvari 1473. sz. tjkben 2 r. 2489, 2490/1. hrsz. malomtelken építendő malom vagy gyár és annak melléképítményei tervrajza.

b) A bérlet biztosítására a vállalkozó által kívánt időtartam.

c) A vállalkozó által megajánlott évi bér összege.

d) Bántpénzül 2000 frt készpénz, vagy óvadékképes értékpapírnak a házépítési költségére a tételről szóló tanúsítvány.

e) Az általános feltételeken kívül netán kikötni kívánt részletes feltételek felszólása.

f) Annak kijelentése, hogy ajánlattevő úgy a versenyárgyalási feltételeket, mint az építési szabályrendelet határozatait ismeri.

Az általános feltételek Fekete Nagy Béla városi tanácsos ur irodájában megtekinthetők.

A beadott tervrajzok és költségvetések a vállalkozó tulajdonát képezik. Azokat a város föl nem használhatja, s az ajánlat el nem fogadása esetén a bántpénzzel együtt visszaadtnak az ajánlattevőnek. Az ajánlat annak megtevőjére azonnal, a városra csak jogerős közgyűlési határozat után válik kötelezővé.

A szabályszerűen kiállított s zárt borítékkal ellátott ajánlatok ez évi december hó 19-én d. e. 11 óráig nyújtandók be a városi Tanács iktató-hivatalába.

Kolozsvar sz. kir. város Tanácsának 1899 november 7-ikén tartott üléséből.

Szvacsina Géza,
polgármester.

25760—1899. tan.

1086. 1—3.

Versenyárgyalási hirdetmény,

a város közbiztonsági hűtőtelepe jégtermelésének bérbeadására.

Kolozsvar sz. kir. város közbiztonsági hűtőtelepe jégtermelése 1900 évi január 1-től három évre bérbeadatik versenyárgyalás útján, melyre a zárt írásbeli ajánlatok ez évi november hó 28-án d. e. 11 óráig adandók be Tanácsunk iktató hivatalába. Kikiáltási ár mértékünként 60 kr. Bántpénz 100 frt, mely az ajánlat elnyerése esetén 1000 frtra egészítendő ki.

A részletes versenyárgyalási feltételek és szerződési pontozatok Fekete Nagy Béla tanácsos ur irodájában megtekinthetők és lemoshatók.

Kolozsvar, szab. kir. város Tanácsának 1899 november 7-én tartott üléséből.

Szvacsina Géza,
polgármester.

Eladó ház.

Kolozsvar, Unio (B.monostor) és Rózsa-utca sarkán.

A mai kornak megfelelőleg épült, adómentes egy emeletes ház, melyben a lakszobák parket és tapétások. Két üzlethelyiség, nagy balkon. fürdő szoba, az egész házban vízvezeték és csatornázás stb.

Igen kedvező feltételek mellett eladó!

Értekezhetni a házban Salamon Sándor bíró urnál.

646. 9—10.

„ORIENT“

☛ kávéház, étterem- és szálloda ☛

Nagy-utca 6. sz., Nagyhid-utca 7. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Nagy-utca 6. sz., és Nagyhid-utca 7. sz. alatt levő kávéházamat, szállodámat és éttermemet „ORIENT“ névvel megnyitottam és azt házilag kezelve a n. é. közönség rendelkezésére bocsátottam.

Mérsékelt szobák! Kínáló magyar konyha! Pontos kiszolgálás.

Valódi és tiszta erdélyi borok, gázvilágítással ellátott tekepálya (nyári és téli mulatóhely.) Ujjonnan berendezett szobák 50 krtól 1 frt 40 krig.

Oleó havi ékezőre előzetesek elfogadhatók.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri, tisztelettel

920. 15—26.

A HÁZTULAJDONOS.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alóli igazgatóság, hogy a Kolozsvari Takarékpénztár és Hitelbank Zálogosztályánál elzálogosított s folyó évi **Junius hó végéig** lejárt és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen elfognak adni és pedig az I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműk, háztészkezők, árak stb. árverése lesz

folyó évi Deczember 11.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi Deczember 18.

Az árverések az intézet helyiségében mindig délután 3 órakor kezdődnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt meg kíváltani, a már eladott tárgyakból a bejött többlet őt illeti.

A vevő tartozik a vételért rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni. Kolozsvar, 1899 nov. 11.

Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósága.

Lahmann orvosdoktor

● alsóruházata. ●

Arjégreket ingyen és bérmentve. Halkitást megnevezem.

Valódi csak ezzel a védőjeggyel.

Orvosi előkelőségek legjobban ajánlják e leges. ségesebb és legjobb fehérműt.

Nem ugrik össze. Nem eson. odik. A bőrt nem izgatja. Tartósságát és selyempulviságát mindig megtartja. Bármely időszakban a legkellendesebb viselő.

→ Sokkal olcsóbb mint a gyapjú-fehérmű. ←

Egyedül engedélyezett gyár:

H. Heinzelmann, Bregenz
(Vorarlberg).

KÖSZVÉNY,

(RHEUMA)

biztos gyógyulás a dr. SZANA-féle

rheuma-gyógy-ruha által.

Karra 1.20, lábra 1.50, térdre és lábszárra 1.50, vállra 1.20, hátra 1.80, ing 4.20, nadrág 4.— Tudományos orvosi fejtegetés a berlini „Zeitschrift für Kranhenpflege“-ben. Számos elismerő oklevél orvosoktól és gyógyultaktól. Árjegyzéket ingyen köld a

Nemezygár Részvénytársaság Temesvár, 35.

Kivonat az elismerő levelekből.

Nemezygár Temesvár. Én magam is köszvényben szenvedek és az ön dr. Szana-féle gyógyruhája legjobban megfelelt, azért felkérem további 3 db beküldésére stb.

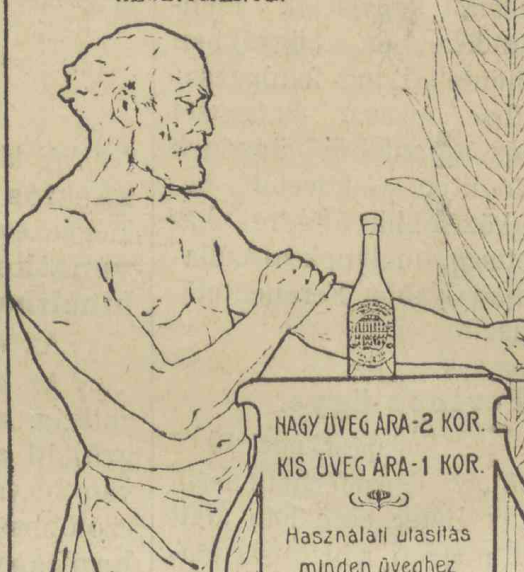
Dr. M. Zimmermann München (Bajorország) Goethe-ut 23.

Nemezygár Temesvár. Az ön dr. Szana-féle gyógyruháját nagyon jónak tartom.

Dr. Weisz Ede főorvos Pöstyénben (Felsőmagyarország.)

1028. 4—26.

BRAZAY KÁLMÁN
SÓSBORSZESZ
KÉSZÍTMÉNYE.

NAGY ÜVEG ÁRA-2 KOR.
KIS ÜVEG ÁRA-1 KOR.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van.

Világhírű, rendkívül jó hatású házszer bedörzsölés által, meghűléses esetekben: csusz, köszvény és fülsgakgatásnál, hurutos szembajoknál, toroklobnál differitizsnél, fogfájásnál, migrain, hajhullás és lábizzadás ellen. Gyógygyógymódra (massage), orvosi tekintélyek által ajánlott kiváló szer. — Használati utasítás, melyben minden egyes baj ellen miként alkalmazása s szernek részletesen le van írva, minden üveghez mellékelve van! Gyártási hely Budapest. Kapható minden fűszerkereskedésben és gyógyszer-tárban. Számos elismerő levél a világ minden részéből. 1077. 2—3.

Gazdaságban és az új szőlő kultúrában szakképzett és jártas egyén új évre gazdasági állást keres!

Tudakozódhatni Babos és Társai vasútleében, Belközép-utca 25. szám.

1020. 3—5.

DEUTSCH J.-né bornagykereskedő,

Kolozsvar, belmagyar-utca és tivoli-utca sark.
Telefonszám 393.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy fenti cég alatt bornagykereskedést, valamint kicsinybeni elárusítást folytatok.

Tudom, hogy a borfogasztó közönség nagyrésze már meggyőződött boraimnak és pezsgőimnek kitűnő kezeléséről és minőségéről és a midőn jelen alkalommal is van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni, egyben tudatom, hogy raktáromon tartok elsőrendű francia- és magyar pezsgőket, továbbá malaga, madeira, magyar asszu, szamorodni, vörös, nehéz fehér és asztali tisztán kezelt kitűnő borokat. 864. 17—26.

Palesztinai borok raktáron.

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari szállító, hangszergyáros, a Rákóczy-féle tárogató feltalálója.

Budapest, II. Lánchíd-utca 5. sz.

Hegedűk vonóval 3 főtől 15 forintig.
Mester-hegedűk vonóval 15 főtől 300 forintig.
Gordonkák vonóval 10 főtől 150 frtig.
Nagybőgők vonóval 30 főtől 100 frtig.
Fuvolák 2 főtől 100 frtig.
Szárnykürtök 14 főtől 20 forintig.
Czimbalnok 35 forinttól 300 forintig.
Rákóczy ősi magyar tárogató, szabaddalmazva, 20 főtől 60 frtig.
Elpusztíthatatlan, kitűnő erős hangú harmonikák, 3, 4, 5, 6, 8, 10 főtől 80 frtig.
Templomai és más zenekarok részére szükséges fuvó- és vonó hangszerek előnyös fizetési feltételek mellett legjütányosabb árban szállítanak.

Harmonika árjegyzék külön kérendős.
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 777. 10—12.

Új üzlet! Új üzlet!

Teljesen új áruk és legolcsóbb árak!

ORELLI R. Belmagyar-utca 2. szám.

1039. 3—3

Raktáron vannak:

120 cm. széles különböző női ruhaszövetek, 130 cm. széles valódi francia női posztók, 130 cm. széles fekete greizi tiszta szőr ruha kelmék, 130 cm. széles Crémshin sima finom gyapjú kelmék, színes mosó és fehér pique barchettek, színes és fekete selymekelmék és bársonyok, jó minőségű chiffonok és vásznak, mederek, esőernyők, férfi és női nyakkendők, ingek, gallérok, kélzők s még több igen jó czikkék.

Rövid áruk, bélések áruk és szabó czikkékben nagy választék!

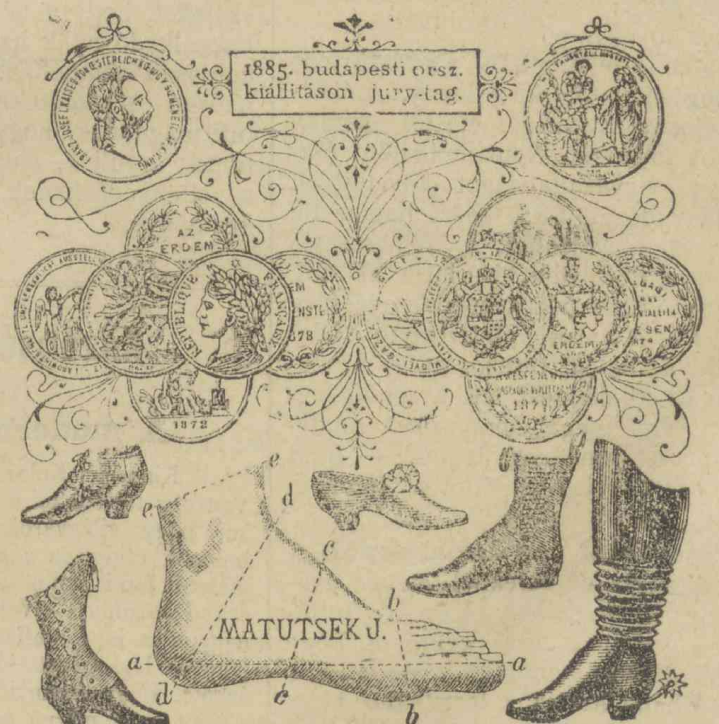
Az áruknak árait a most divatozó hirdetésektől eltérőleg nem jelöltem meg, de a fősúlyt arra fektetem, hogy a n. é. közönség a nálam vásárolt áruknak úgy jószágával mint olcsóságával meg legyen elégedve, s ha ezt elértem, nekem ezen bizalom mindennél többet ér; becses pártfogását tisztelettel kerve

a fenti.

MATUTSEK JOZSEF

férfi, női és gyermek cipész-üzlete

Kolozsvar, Főtér 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítettnek.

257.69 x.)